

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

**Силабус навчальної дисципліни
«Психологія лідерства та управління груповими процесами»**

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ЄКТС. 1 рік навчання
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра менеджменту охорони здоров'я. Одеса, вул. Пастера, 2а.
Викладач(-і)	професор кафедри менеджменту охорони здоров'я, д.е.н., доц. Борщ Вікторія Ігорівна доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я, к.псих.н., Ковальова Марія Володимирівна асистент кафедри симуляційних медичних технологій Белозерцева-Баранова Юлія Євгенівна
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Кусик Наталія Львівна, к.е.н., доц., відповідальна за навчально-методичну роботу кафедри 067-728-56-12 E-mail: nataliia.kusyk@onmedu.edu.ua Лаборант кафедри E-mail: moz@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 16.00 кожного четверга Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – теоретичні та практичні аспекти та особливості формування, функціонування, розвитку психології лідерства та управління груповими процесами»

Мета дисципліни: формування системи професійної компетентності (знань, прикладних вмінь та навичок) щодо використання принципів, типів, інструментів лідерства керівником та забезпечення функціонування налагодженої роботи в команді для тривалого ділового партнерства в майбутній професійній психологічній діяльності.

Завдання дисципліни:

1. Отримання ґрунтовних знань щодо психології управлінського мислення, розуміння концептуальних засад формування компетентностей лідера.
2. Формування здатності до організації групових процесів у мультифункціональних командах та ефективного використання людських ресурсів.
3. Формування вмінь та навичок у здобувачів щодо психології лідерства, організації та управління групових процесів.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

4. Формування здатності до ефективного впровадження і застосування методів лідерства та групової роботи.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- основні поняття психології лідерства та організації групових процесів;
- завдання та функції ефективного лідерства та результатів командної комунікації;
- стилі лідерства та їх психологічні характеристики;
- ключові технології і інструменти набору, відбору, адаптації, організації, мотивації в груповій роботі.

Вміти:

- використовувати сучасні методи і технології лідерства та управління груповими процесами;
- демонструвати «м'які навички», зокрема навички комунікації, взаємодії, лідерства, командної роботи у мультифункціональній команді;
- ідентифікувати причини професійного вигорання, стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації;
- сприяти формуванню вмінь і навичок ефективного використання методів і засобів теорії лідерства і психології управління для забезпечення успішного розв'язання керівниками різноманітних управлінських проблем в груповій роботі;
- демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поваги до різноманітності та міжкультурності.

У результаті вивчення дисципліни здобувач повинен ознайомитися з основами психології лідерства та управління груповими процесами.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання.

Дисципліна буде викладатися у формі лекцій; практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання.

Лекції.

Практичні заняття: словесні методи: бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій; наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації); практичні методи: кейс-стаді, вирішення ситуаційних завдань.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять; самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка презентації для захисту індивідуального завдання.

Зміст навчальної дисципліни:

1. Тема 1. Психологія лідерства і ключові функції та завдання лідера.
2. Тема 2. Система роботи у групі. Сучасні методи і технології управління персоналом.
3. Тема 3. Система мотивації та стимулювання персоналу.
4. Тема 4. Формування корпоративної етики та психологічного клімату у колективі.
5. Тема 5. Стилi лідерства та їх психологічні характеристики.
6. Тема 6. Менеджмент конфліктів, асертивність. Проблеми ефективності міжособистісного спілкування в групах.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту охорони здоров'я

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Борщ В. І. Стратегічний менеджмент [Електронне вид.] : метод. розробка до самостійної роботи здобувачів з навчальної дисципліни / розроб. В. І. Борщ. — Одеса : ОНМедУ, 2025. — 52 с.
2. Борщ В. І. Сучасна парадигма системи управління персоналом закладу охорони здоров'я // Проблеми системного підходу в економіці. — 2019. — Вип. 1 (1). — С. 73–79. — URL: http://www.psae-jrnl.nau.in.ua/journal/1_69_1_2019_ukr/11.pdf
3. Борщ В. І. Управління закладами охорони здоров'я. — Херсон : Олді-плюс, 2020. — 391 с.
4. Борщ В. І., Рудінська О. В., Кусик Н. Л. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я : навчальний посібник. — Херсон : Олді+, 2022. — 264 с.
5. Дяків О. П., Островерхов В. М. Управління персоналом : навчально-методичний посібник. — 2-ге вид., перероб. і доповн. — Тернопіль : ТНЕУ, 2018. — 288 с. — URL: [http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/33638/1/Посібник%202018%20УП-верстка_1%20\(1\).pdf](http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/33638/1/Посібник%202018%20УП-верстка_1%20(1).pdf)
6. Гура Т., Романовський О., Книш А. Психологія лідерства в бізнесі : навчальний посібник. — Харків : Друкарня Мадрид, 2017. — 100 с. — ISBN 978-617-7470-66-2.
7. Мак-Вільямс Н. Психоаналітична діагностика: розуміння структури особистості в клінічному процесі / пер. з англ. О. Міщенко. — Київ : Видавництво «Психотерапія», 2021. — 512 с.
8. Рогачевський О. П., Опря Є. В., Белозерцева-Баранова Ю. Є., Єгоренко О. С. Професійна комунікація. Протоколи спілкування «Лікар-Пацієнт» : навчальний посібник. — Одеса : Олді+, 2024. — 149 с.
9. Угрин О. Г. Психологія управління : практичний посібник. — Львів : ЛьвДУВС, 2017. — 164 с. — URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/448/1/Угрин%20психологія%20управління.pdf>
10. Управління персоналом : підручник / О. М. Шубалий, Н. Т. Рудь, А. І. Гордійчук, І. В. Шубала, М. І. Дзямулич, О. В. Потьомкіна, О. В. Середа ; за заг. ред. О. М. Шубалого. — Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2018. — 404 с. — URL: <https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-03/Управління%20персоналом%20підручник%202018.pdf>
11. Шубалий О. М., Рудь Н. Т., Гордійчук А. І., Шубала І. В., Дзямулич М. І., Хілуха О. А., Косінський П. М. Управління персоналом : підручник / за заг. ред. О. М. Шубалого. — 2-ге вид., перероб. і доп. — Луцьк : ЛНТУ, 2023. — 414 с.
12. Ходаківський Є. І., Богоявленська Ю. В., Грабар Т. П. Психологія управління : підручник. — Київ : Центр учбової літератури, 2016. — 492 с.
13. Шутурмінський В. Г., Кусик Н. Л., Рудінська О. В. Основи менеджменту та маркетингу в медицині : навчальний посібник. — Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. — 176 с.

Додаткова:

1. Asanova A., Khaustova O. Typical difficult situations in doctor-patient interactions // Psychosomatic Medicine and General Practice. — 2018. — Vol. 3, No. 3. — e0303125. — URL: <https://doi.org/10.26766/pmgp.v3i3.125>
2. Борданова Л. С., Мельничук В. Е., Рощина Н. В., Семенченко Н. В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Управління персоналом» [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спец. 051 «Економіка», спец. «Управління персоналом та економіка праці» / КПІ ім. Ігоря Сікорського. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. — 103 с. — URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/d57e2f09-485a-431e-ab09-d81656dd8fd9/content>

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

3. Павленко Т. М. Розлади особистості: еволюція поглядів і сучасна концептуалізація // Журнал Нейроnews. Психоневрологія та нейропсихіатрія. — 2018. — № 4–5 (97). — С. 36–39. — URL: <https://neuronews.com.ua/ua/archive/2018/4-5%2897%29/pages-36-39/rozladi-osobistosti-evolyuciya-poglyadiv-i-suchasna-konceptualizaciya#gsc.tab=0>
4. Прищак М. Д., Лесько О. Й. Психологія управління в організації : навч. посіб. — 2-ге вид., перероб. і доп. — Вінниця, 2016. — 150 с.
5. Стаднік А. В., Ващенко І. В., Мельник Ю. Б. Актуальні питання психології управління : навч. посіб. ; рец. : С. О. Микитюк, І. І. Приходько ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. — 2-е вид. (перероб. і допов.). — Харків : ХОГОКЗ, 2024. — 306 с. — Бібліогр.: с. 298–304.
6. Управління проектами в медицині : метод. розробка до лекцій з навчальної дисципліни / О. В. Рудінська, В. І. Борщ, О. А. Мартинюк, С. В. Бусел, Н. Л. Кусик. — Одеса, 2025. — [кількість сторінок не вказано].

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань за відповідними темами, оцінювання виконання індивідуального завдання;
- тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань за темами.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь на занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну креативну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь на занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 70% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь на занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь на занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік, виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту охорони здоров'я

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізень:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.